

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 09
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

Vemund Stigen
Gudbrandsdalsvegen 1764
2662 Dovre

Saksbehandler Eirin Berge

Vår ref. 2021/8636-7 432.2

Deres ref.

Dato 27.09.2021

Delegert sak-Dispensasjon 2021-endring av takmateriale og motorferdsel gbnr 86/1 fnr 112 i Dovre kommune- Vemund Stigen

Delegert vedtak

Vemund Stigen gis i medhold av verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 bokstav d) tillatelse til å legge nytt tak på sitt måsåhus gbnr 86/1 fnr 112 og til transport av diverse materialer og utstyr langs traktorvegen mellom Haverdalsvegen om Ryddølstjønna til Ivarslåe, jf. § 3 punkt 5.3 bokstav e.

Følgende vilkår gjelder:

- Det skal brukes bølgeblikklplater i galvanisert stål som nytt takmateriale
- Tillatelse til å legge tak med nye takmaterialer gjelder i 3 år fra vedtakstato
- Det skal sendes inn bilder til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre senest 4 uker etter at tiltaket er gjennomført.
- Det kan kjøres inntil 2 turer (1 tur=tur retur med ett kjøretøy) langs traktorvegen/kjøresporet og til bua frem til 1.desember 2021 i forbindelse med skifte av tak
- Kjøringen skal foregå langs etablert traktorveg/kjørespor. Kjøring utenfor traktorvegen/kjøresporet er ikke tillatt.
- Kjøring skal foregå på en hensynsfull måte slik at unødig slitasje på underlaget ev vegetasjon unngås. Dyrelivet skal ikke forstyrres unødig.
- Statens naturoppsyn ved Finn Bjormyr skal ha melding før transporten gjennomføres (tlf 481 13 674).
- Tillatelsen må medbringes under transportene i tilfelle kontroll.

Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen bare gjelder i forhold til verneforskriften for Grimsdalen landskapsvernområde og ikke i forhold til motorferdselloven med tilhørende

**Nasjonalpark
Naturreservat**

Dovre, Rondane
Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyme, Myldingi, Veslehjerkinnjønnin

Landskapsvernområde Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

forskrifter. Kommunen har ansvar for behandling etter motorferdselloven. Tiltakshaver har selv ansvar for innhenting av samtykke fra berørte grunneiere.

Dokumenter i saken

- Søknad fra Vemund Stigen datert 15.august 2021
- E-post med ytterligere opplysninger fra søker datert 24.august 2021
- Uttale fra Innlandet fylkeskommune datert 6.9.2021
- Tilbakemelding fra Statskog SF datert 30.8.2021

Saksopplysninger

Søknad

«Jeg kom til min "mosebu" etter sommeren og fant den slik som på bilde. Hytta skal etter plan restaureres innvendig også men må nå prøve å redde stompene med å få på nytt tak før vinteren. Det var torvtak før men vil nå søke om å få lagt på svarte vedlikeholdsfrie takplater. Arbeidet vil ta 3-4 dager utpå høsten en gang. Mosebua ligger 150m fra Haverdalsveigen ved grønbakken. Den ligger 50m innpå Statsallmenningens grense.

Legger ved bilder av slik den var etter sommeren. Har nå kun dekt over taket med en presenning så det ikke skal regne inn»

Figur 1-2: bilder av bua med nedrast torvtak

2.

Figur 3: Bilder av bua med midlertidig takteking i form av plast

Nasjonlaparkforvalter etterpurte i e-post et bilde av det som i søknaden omtales som «svarte vedlikholdsfrie takplater» og viste også til at transport av materialer krevde tillatelse til motorferdsel etter verneforskriften.

Tiltakshaver skriver som svar i e-post datert 24.august 2021:

«Det er snakk om svarte taksteinplater med tilhørende svarte takrenner.

Det vil kun bli kjørt inn de 250 meterne fra hovedveigen 2 ganger, noe som jeg har anledning til fra før siden jeg har hytte lengre inn på samme vei og har tilsyn av beitedyr i område. Men 2 ganger inn til hytta med traktor og henger i forbindelse med takpåleggingen.»

Figur 4: takmateriale som er omsøkt brukt

Uttale fra fylkeskommunen

«Viser til henvendelse angående søknad fra Vemund Stigen om ny tekking av mosebu. Eiendommen ligger innenfor Grimsdalen landskapsvernområde, på vegen inn til Haverdalen. Både bytte av taktekking og transporten av materialene krever dispensasjon fra verneforskriften. Innlandet fylkeskommunen har i forbindelse med vår uttalelse vært i kontakt både med nasjonalparkforvalter og søker.»

Innlandet fylkeskommune vil ikke anbefale å montere svarte takplater, som er en etterlignelse av glasert enkeltkrum teglstein. Fylkeskommunen anbefaler å tekke taket på ny med torvtak, eller med bølgeblikkplater i galvanisert stål. Bølgeblikkplater i galvanisert stål har vært mye brukt på istandsetting av sæter-bygninger og uthus. Fylkeskommunen vil heller ikke anbefale takplater i aluminium i så værhardt klima.»

Fra Statskog SF

«Statskog SF har ingen merknader til at søker får legge nytt tak som omsøkt. Tiltaket er heller ikke i strid med rettigheten til «mosebu» da normalt vedlikehold er tillatt.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I medhold av vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre den 25. september 2015 er myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder søknad om tillatelse etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, samt kurante saker etter naturmangfoldlovens § 48, delegert til nasjonalparkforvalter/sekretariat. Dette inkluderer eksempelvis saker som omhandler motorferdsel både på snødekt mark og barmark, organisert ferdsel, og ferdsel med hest, sykkel eller hundespenn.

Verneforskrift – formål

§ 2 Verneformål

Formålet med opprettelsen av Grimsdalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,
- ta vare på en del av et stort sammenhengende fjellområde, med leveområder villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- sikre viktige og mye brukte trekkområder for villreinen,
- ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

5.1. Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken er forbudt.

5.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

e) Nødvendig motorisert transport på barmark til buer og hytter langs traktorveien mellom Haverdalsvegen om Ryddølstjønna til Ivarslåe

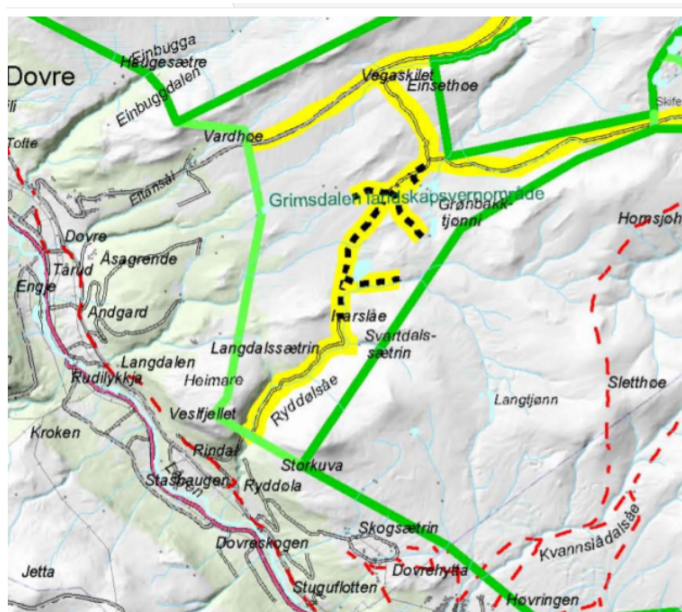
1.2 bokstav b: Vernebestemmelsene er ikke til hinder for vedlikehold av eksisterende bygninger. Alt vedlikeholdsarbeid på bygninger skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk med hensyn til utforming og materialbruk. Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelse eller eksteriøret på bygningen

1.3 bokstav d:

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til ombygginger og tilbygg til eksisterende bygninger i tråd med forvaltningsplanen

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane gir retningslinjer for hvordan motorferdselsaker skal behandles. Det er hjemmel for å tillate transport til måsåbuer/buer langs traktorvegen mellom Ivarslåe og Haverdalsvegen sommerstid av hensynet til villrein om vinteren. I forvaltningsplanen står det følgende: På kjøresporet fra Grønnbakkene til Ivarslåsetrene er stengt med låst bom hvor kun et fåtall har nøkkel. Det vil bli gitt tillatelse til en-to turer i året per bu ved konkret behov for å frakte inn materialer, brensel mv, etter søknad. Ved søknad om transport må forvaltningsmyndigheten vurdere hva som er mest hensiktsmessig av skutertransport langs annen trasé enn vegen vinterstid eller transport med bil om sommeren.

Figur 2: Kartutsnitt fra vedlegg 21 i forvaltningsplanen som viser trasé hvor kjøring er tillatt etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten (sorte streker med gult)

s. 42 Vedlikehold – Tilbygg og ombygginger

Verneforskriften tillater vedlikehold i samsvar med tradisjonell byggeskikk. Dette omfatter vanlig vedlikehold som reparasjon av tak, vinduer, fundamenteringer og ytterkledning og som er tillatt etter plan- og bygningsloven. For vedlikeholdsarbeid skal eksteriøret ikke endres og reparasjoner er å foretrekke fremfor hele utskiftninger der dette er mulig. Fasadeendringer, ny pipe og utvendig standardhevinger er eksempler på tiltak som ikke går inn under vanlig vedlikehold og som dermed er søknadspliktig.

Påbygninger/ombygninger er ikke å anse som vedlikehold, og en må derfor søke om tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

s.41

I tillegg til å følge retningslinjene i dette kapitlet vil forvaltningsmyndighetene samrå seg med kulturvernmyndighetene når det gjelder plassering og utforming i forbindelse med alle byggesaker som krever dispensasjon etter verneforskriften.

Fylkesmannen i Oppland har gitt ut veilederen «Seterbygningene – verdier og utfordringer» (Raddum 2007) som blant annet gir råd om hvordan vedlikehold av og tilbygg på seterhus kan skje med utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk, og med spesielt fokus på Grimsdalen. Det kan ved byggetillatelser stilles vilkår om mer detaljert utforming, i tråd med råd/retningslinjer i veilederen.

Raddum (2007) s.16-17

Vedlikehold av tak:

Torvtak vedlikeholdes med torvtak – never eller moderne tettesjikt.

Et torvtak kan "forsterkes" med skifer, galvanisert bølgeblekk eller bordtak (dæltak) av under-/overligger Bølgeblekketak vedlikeholdes med galvanisert bølgeblekk. Sekundært kan et bølgeblekketak erstattes med torvtak eller skifer dersom det kan påvises at det vil være en tilbakeføring

Naturmangfoldloven

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmfør § 7.

Presedens

I byggesaker vil det ofte være en problemstilling at tiltaket isolert sett ikke er særlig problematisk, men at samlet effekt av flere tilsvarende tiltak vil redusere verneverdiene. Også ved enkeltsaker som gjelder små tiltak, må det ses hen til presedensvirkningene ved at andre kan få dispensasjon til tilsvarende tiltak. Dette følger ikke minst av kravene til likebehandling. Presedensvirkninger avhenger for det første av sannsynligheten for at andre vil søke om dispensasjon til tilsvarende tiltak, og for det andre av konsekvensene for verneverdiene og verneformålet av at det blir gitt dispensasjon til tilsvarende tiltak.

Vurdering

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølnekletten. NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området (§ 8). Grimsdalen har viktige funksjonsområder for villreinstammen i et helårsperspektiv. Villreinen bruker samtlige fjellområder rundt Haverdalen igjennom året, s Vegen inn til Haverdalssetra skjærer også gjennom beite- og trekkområder som brukes hele året.

Nytt tak

Utfordringene knyttet til ombygginger og tilbygg er at disse tiltakene kan endre landskapets karakter og dermed verneverdier. Utfordringer knyttet til bebyggelse ligger spesielt i landskapsvernområdene, der bygningsmassen er størst. Grimsdalen inngår i nasjonalt viktige kulturlandskapsområder, og bygningsmassen utgjør her viktige elementer i kulturlandskapet.

Som forvaltningsplanens retningslinjer tilsier er saken oversendt kulturvernmyndigheten i fylket. Kulturvernmyndigheten anbefaler ikke å bruke omsøkt materiale som takteking på bua, men anbefaler bølgeblikkplater av galvanisert stål eller nytt torvtak. Bølgeblikk vurderes også å være et holdbart materiale, og ifølge Raddum 2007 holder det i 100 år. Videre sier veilederen at det så langt som mulig skal brukes tradisjonelle materialer, utførelse og teknikker.

Forvaltningsplanen er tydelig på at ved vedlikeholdsarbeid skal ikke eksteriøret endres. Tiltakshaver kan derfor vedlikholde eksisterende torvtak som er nedrast ved å legge på nytt torvtak, uten at dette krever godkjenning.

Hele Grimsdalen med unntak av bygninger/bygningsmiljøer på Vegaskillet (jf. vedlegg 12 i forvaltningsplanen) er å regne som seterområder/kulturlandskapsområder. I 2009 viser GAB-registeret at det er 263 bygninger i Grimsdalen LVO. Det er i flere byggesaker holdt en streng linje i forhold til byggeskikk, og nasjonalparkstyret har praksis på å følge uttale fra fagmyndighet på området.

Når det gjelder bruken av de omsøkte, svarte aluminiumsplatene vurderer nasjonalparkforvalter at dette bryter med den tradisjonelle byggeskikken på måsåbuer og seterbygninger i Grimsdalen LVO. Ifølge kulturminnemyndigheten vil torv eller galvanisert bølgeblikk være materialene som bør brukes. Et slikt materiale er omtalt i Raddum 2007. På bakgrunn av dette mener nasjonalparkforvalter at omsøkt type materiale til nytt tak ikke kan godkjennes, men takmateriale kan byttes fra torv til bølgeblikkplater av galvanisert stål.

Med så mange bygninger som det er i Grimsdalen vil sannsynligheten for at andre ønsker å bruke materialer som ikke er tradisjonelle for området, vil konsekvensene av dette kunne medføre at verneverdiene på sikt går tapt og formålet med vernet om ivaretagelse av et vakkert natur- og kulturlandskap uthules. Tiltak knyttet til skifte av tak vil i seg selv ikke ha konsekvenser for villreinen i området.

Motorferdsel

Selv om motorferdselen skjer innenfor området som villreinen bruker til ulike tider av året, blir det vurdert at transporten ikke vil ha nevneverdig påvirkning på villreinen sin arealbruk i dette tilfellet. Førre-var-prinsippet tilsier streng praktisering av motorferdselreglene, men i landskapsvernområdet er det lagt til grunn at bruken av buene skal kunne fortsette innen rammene gitt i gjeldende forvaltningsplan.

I forhold til økosystem-tilnærming og samlet belastning, mener nasjonalparkforvalter at det er forsvarlig å tillate transporten i dette tilfellet. I dette området vil det være en fordel at transport gjennomføres langs etablerte kjørespor på sommeren, for å unngå forstyrrelser av villrein som bruker området ofte på vinteren. Det legges vekt på at transporten skal foregå på en hensynsfull måte slik at unødvendig skade på naturmangfoldet eller forstyrrelser for dyrelivet unngås. Bruk av begrensning på antall turer, tidsavgrensning på tillatelse og andre vilkår, gir et godt grunnlag for at naturmangfoldet ikke skal bli nevneverdig belastet. Tiltaket blir derfor vurdert til å ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, og at det ikke strider mot vernevedtakets formål (§§ 9-10). Det er kun tillatt å kjøre langs godkjent kjørespor. Om transporten skjer på en slik måte at det oppstår store skader i terrenget, kan søker bli ansvarlig for å rette opp dette i samråd med forvaltningsmyndigheten (§ 11). Kravet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder sikres gjennom de vilkår som følger tillatelsen, og det er vurdert som en god løsning at transporten skjer på barmark etter etablerte kjørespor, framfor vintertransport i en mer sårbar periode for villreinen (§ 12).

Traktorvegen/kjøresporet fra Haverdalsvegen om Ryddøla til Ivarslåe krever tillatelse for å brukes til transport av brensel, materialer, proviant mm. Motorferdsel i forbindelse med jordbruksdrift krever derimot ikke tillatelse (jf. verneforskriftens § 3 punkt 5.2 bokstav f. Det vil derfor avhenge av hensikten med motorferdselen om det er tillatt å kjøre på denne strekningen uten tillatelse eller ikke.

Bommen det henvises til står like ved bua på gbnr 86/1 fnr 112. Selve traktorvegen/kjøresporet starter i det en kjører av Haverdalsvegen, se vedlegg 21 i forvaltningsplanen/kartutsnitt i figur 2 i saken. Idet en kjører av vegen står det et motorferdsel- forbudt skilt langs traktorvegen/kjøresporet. Det er under vurdering om det er mulig å flytte dagens bom, ev sette opp en ny, men dette må avklares med både grunneiere og eiere av bom.

Konklusjon

Nasjonalparkforvalter vurderer at det kan gis tillatelse til å legge nytt takmateriale i form av bølgeblikk i galvanisert stål. Det gis ikke tillatelse til bruk av takmateriale som omsøkt.

Det gis tillatelse til inntil 2 turer med egnet kjøretøy langs traktorvegen/kjøresporet fra Haverdalsvegen for transport av materialer.

Med hilsen

Eirin Berge
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Trond Stensby

Villreinnemda Rondane og Sølnekletten

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

Statens naturoppsyn Rondane

DOVRE KOMMUNE

DOVRE FJELLSTYRE

Postboks 987 2604 LILLEHAMMER

Kongsvegen 4 2662 DOVRE

Kyrkjevegen 5 2660 DOMBÅS